

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1908. Första Kammaren. N:o 23.

Lördagen den 14 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr statsrådet *Malm* aflämnade Kungl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o angående pension å allmänna indragningsstaten åt förre muraren J. P. Lindbäck; och

2:o angående anslag till en internationell fredskongress i Stockholm år 1909.

Justerades protokollet för den 7 i denna månad.

Upplästes följande ingifna läkarintyg:

Att riksdagsmannen *A. Hedenlund* på grund af sjukdom (rheumatismus acutus) är hindrad att under närmaste vecka infinna sig i Riksdagen, intygar. Stockholm den 13 mars 1908.

John Sjöquist.

Med. doktor, docent.

Anmälades och bordlades statsutskottets utlåtande n:o 5, angående regleringen af utgifterna under riksstatens fjärde hufvudtitel, omfattande anslagen till landtförsvarsdepartementet.

Vid ånyo skedd föredragning af sammansatta stats- och lagutskottets den 11 och 13 innevarande mars bordlagda utlåtande, n:o 3, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition angående löne-reglering för lärarpersonalen vid småskolor m. m., dels ock två

Första Kammarens Prot. 1908. N:o 23.

med föranledande af propositionen väckta motioner, biföll kam-maren hvad utskottet i detta utlåtande hemställt.

*Ifrågasatt
upphäfvande
af tullen
å spannmål.*

Föredrogs ånyo bevillningsutskottets den 11 och 13 innevarande månad bordlagda betänkande n:o 15 i anledning af väckta motioner om upphäfvande af tullen å spannmål.

Till bevillningsutskottet hade hänvisats två inom Andra Kam-maren väckta motioner rörande upphäfvande af tullen å spannmål eller vissa slag däraf nämligen n:o 184, af herr *J. Bromée* i Bill-sta med instämmande af elfva af kammarens ledamöter, samt n:o 187, af herr *A. C. Lindblad* i Göteborg jämte fjorton af kamma-rens ledamöter, i hvilken sistnämnda motion fyra ledamöter af kammaren instämt.

Herr Bromée hade i den af honom väckta motionen hemställt, att Riksdagen ville besluta borttagande af tullen å spannmål, omalen och malen.

I ofvan omförmälda motion, n:o 187, hade hemställts, att Riks-dagen ville upphäfva tullen å *spannmål, omalen*: råg, hvete, korn, ärter, bönor samt majs; samt

att tullen å spannmål, malen, mjöl och gryn, alla slag, måtte sänkas i proportion därtill eller eventuellt helt upphävas.

Utskottet hade på anförda grunder hemställt,

1:o) att ofvanberörda motion, n:o 184, om borttagande af tullen å spannmål, omalen och malen, icke måtte af Riksdagen bifal-las, och

2:o) att ofvanberörda motion, n:o 187, om upphäfvande af tullen å spannmål, omalen: råg, hvete, korn, ärter, bönor och majs, samt om nedsättande eller upphäfvande af tullen å spannmål, malen, mjöl och gryn, alla slag, icke heller måtte af Riksdagen bifallas.

Friherre Tamm: Det torde icke förtänkas en gammal prin-cipiell motståndare till spannmålstullar, att han önskar motivera, hvarför han icke kan motsätta sig bevillningsutskottets hemställan i förevarande fall.

Dessa motioner omfatta så vidtgående och betydande frågor, att det synes mig alldeles gifvet, att utskottet haft rätt, då det förklarar, att det icke kunnat taga itu med denna frågas be-handling.

Det är ju så, att spannmålstullar i vårt land införts såsom skyddstullar, och det uttalades därvid att dessa tullar utgjorde hörnstenar uti det system, som för tjugu år sedan infördes och som därefter konsekvent genomförts, ett system, hvilket just genom denna konsekvens åstadkommit, att varupriserna i allmänhet blifvit höjda — det torde vara endast guldet, som något förlorat i köp-kraft. De verka nu emellertid, dessa spannmålstullar, mera såsom

finanstullar, ty de tillföra staten det högst betydliga beloppet af en femtedel af hela tullbevillningen, och jag förmodar, att man gifver utskottet rätt därutinnan att dessa tullar därför nu ej heller kunna borttagas. Borttagandet af hela denna spannmålstull torde sålunda icke kunna ifrågakomma och en nedsättning i tullen på spannmål utan att jämväl en revision företages angående nedsättning i andra tullar skulle enligt min mening innebära en orättvisa. Spannmålstullar synas mig i jämförelse med andra tullar hafva det företräde att de drabba *alla* medborgare, ty bröd måste ju dock hvar och en förtära, om ock det å andra sidan måste erkännas, att dessa tullar dock hårdast träffa dem, som hafva den svagaste skatteförmågan och i hvilkas föda brödet på samma gång ingår såsom den hufvudsakligaste beståndsdelen. Men oaktadt det alltså skulle medföra en väsentlig lättnad och hjälp för dessa, kan jag i allt fall nu icke förorda borttagandet af tullen å spannmål därför att det skulle å sin sida medföra en hårdhet emot en hel klass, jordbrukarna, hvilka då ensamma skulle få bära hela den börda, som skulle åstadkommas genom att, på sätt motionärerna föreslagit, åt de svagaste inom samhället bereda den ifrågasatta förmånen, hvilken dock samtidigt skulle komma alla samhällets öfriga innebyggare till godo.

Jag anser mig icke vidare behöfva förlänga mitt yttrande, utan ber blott att få förklara, att jag, utan att instämma i bevillningsutskottets motivering, dock måste biträda det slut, hvartill utskottet kommit, och jag kan för min del icke tillråda något yrkande om upphäfvande af eller nedsättning i spannmålstullarna för det närvarande, utan det synes mig riktigast att vi alla gemensamt få underkasta oss de lidanden de åstadkomma intill dess andra förhållanden kunna inträda.

Herr grefve och talman, jag har icke något yrkande att göra.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll kammaren hvad utskottet i föreliggande betänkande hemställt.

Vid förnyad föredragning af bevillningsutskottets den 11 och 13 i denna månad bordlagda betänkande n:o 16, i anledning af väckt motion angående tullen å kläder, biföll kammaren hvad utskottet i detta betänkande hemställt.

Vid ånyo skedd föredragning af lagutskottets den 11 och 13 innevarande mars bordlagda utlåtande n:o 29, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående upphörande af rätten att föra talan på grund af fullmakt vid kommunalstämma m. m. biföll kammaren hvad utskottet i detta utlåtande hemställt.

*Ifrågasatt
upphäfvande
af tullen
å spannmål.*

(Forts.)

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran Första Kammarens tillfälliga utskotts nästlidne dag bordlagda utlåtande n:o 5.

Anmälades och bordlades statsutskottets utlåtanden:

n:o 43, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning i fråga om det årliga anslag af 300,000 kronor, som från riksgäldskontoret utgår till Hans Maj:t Konungen;

n:o 44, i anledning af väckt motion om indragning till statsverket af det s. k. Konung Karl XIII:s hemgiftskapital m. m.;

n:o 45, i anledning af väckt motion om anläggning af en statsbana från Älfsby till Piteå;

n:o 46, i anledning af väckta motioner om ändring i villkoren för lån från fonden för rederinäringsens understödjande; och

n:o 47, i anledning af väckta motioner om byggande och underhåll af utfartsvägar från stationer vid statens järnvägar.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet de under sammanträdet aflämnade Kungl. propositionerna.

Herr *von Stapelmohr* afgaf en motion, n:o 50, angående skrifvelse till Konungen i fråga om bruket af uniform för civila ämbets- och tjänstemän.

Denna motion hänvisades till Kammarens tillfälliga utskott n:o 1.

Justerades fem protokollsutdrag för denna dag.

Kammaren åtskildes kl. 11,34 f. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Tisdagen den 17 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Herr statsrådet *Hederstierna* aflämnade Kungl. Maj:ts nådiga propositioner till Riksdagen:

- 1:o) angående lönereglering för rikets universitet och Karolinska mediko-kirurgiska institutet m. m.;
 - 2:o) angående den af staten utöfvade egnahemslånerörelsen; och
 - 3:o) angående upplåtelse till Örby och Kinna kommuner af hemmanet 1 mantal Hede n:o 1 i Älfsborgs län.
-

Justerades protokollet för den 10 i denna månad.

Anmälades och bordlades konstitutionsutskottets utlåtanden:

n:o 5, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående inrättande af ett statsdepartement för kommunikationer och allmänna arbeten; samt

n:o 6, i anledning af väckt motion om ändring af 5, 6 och 15 §§ regeringsformen.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser:

a) till Konungen:

n:o 1, angående regleringen af utgifterna under riksstatens första hufvudtitel, innefattande anslagen till kungl. hof- och slottsstaterna;

n:o 30, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om utbyggande af den elektriska kraftstationen vid Trollhättan samt om ledningar för distribuering af elektrisk energi från nämnda station;

n:o 31, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag dels för iståndsättande och ombyggnad af Skanörs hamn, dels ock för upprensning af det s. k. Väckholmssundet;

n:o 32, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag för statens järnvägar; och

n:o 33, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anstånd för Vadstena och S:t Pers församlingar med återbetalning af ett räntefritt lån från riksgäldskontoret för restaurering af Vadstena klosterkyrka, samt

b) till fullmäktige i riksgäldskontoret:

n:o 29, angående beviljad belopp till en minneskrans att nedläggas vid konung Karl X Gustafs sarkofag; och

n:o 34, angående anstånd för Vadstena och S:t Pers församlingar med återbetalning af ett räntefritt lån från riksgäldskontoret för restaurering af Vadstena klosterkyrka.

Upplästes och godkändes bevillningsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 37, till Konungen, i anledning af väckt motion angående tullen å kläder.

Vid föredragning af ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, n:o 189, med delgifning af nämnda kammares beslut öfver dess tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 14, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående penningbidrag till värnpliktige, som vårdas för under tjänstgöring ådragen skada eller sjukdom, beslöt Första Kammaren hänvisa detta ärende till sitt tillfälliga utskott n:o 1.

Vid föredragning af ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, n:o 195, med delgifning af nämnda kammares beslut öfver dess tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 17, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning, huru moderskapsförsäkring må genom statens försorg kunna beredas barnaföderskor, beslöt Första Kammaren hänvisa detta ärende till sitt tillfälliga utskott n:o 2.

Vid föredragning af ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, n:o 190, med delgifning af nämnda kammares beslut öfver dess tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 15, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utsträckt fridlysning af hare, tjäder och orre, beslöt Första Kammaren hänvisa detta ärende till sitt tillfälliga utskott n:o 1.

Företogs val af nio ledamöter i Riksdagens särskilda utskott, till hvars behandling hänvisats Kungl. Maj:ts propositioner n:is 84—88; och befunnos, efter valförrättningens slut, därtill hafva blifvit utsedda:

herr Cedercrantz	med 111 röster
» Sjöcrona	» 111 »
» Sörensson	» 111 »
grefve Wachtmeister, Hans, . . .	» 111 »
herr Bellinder	» 110 »
» Petersson, E. Lorentz, . . .	» 110 »
» Ros	» 110 »
» Carlberg	» 109 »
» Jonsson	» 101 »

Företogs val af sex suppleanter i Riksdagens särskilda utskott; och befunnos, efter valförrättningens slut, därtill hafva blifvit utsedde:

herr Ekman	med 97 röster
» Pettersson, August, . . .	» 86 »
» Barthelson	» 83 »
» Rogberg	» 81 »
» Berg, Volrath,	» 76 »
» Enhörning	» 72 »

Föredrogos, men bordlades ånyo på flere ledamöters begäran statsutskottets den 14 innevarande månad bordlagda utlåtanden n:is 5 och 43—47.

Vid föredragning af Kungl. Maj:ts denna dag aflämnade nådiga proposition till Riksdagen angående lönerreglering för rikets universitet och Karolinska mediko-kirurgiska institutet m. m., blef denna proposition på begäran bordlagd.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts under sammanträdet aflämnade nådiga propositioner till Riksdagen:

- 1:o) angående den af staten utöfvade egnahemslånerörelsen, och
 - 2:o) angående upplåtelse till Örby och Kinna kommuner af hemmanet 1 mantal Hede n:o 1 i Älfsborgs län.
-

Justerades sju protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr talmannen beslöts, att de under dagen första gången bordlagda ärendena skulle sättas främst på föredragningslistan till morgondagens sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 3,26 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.